Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/25/320235

Beslisnota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Lokale Energiestrategie (LES) Druten en Uitvoeringsprogramma Energietransitie Druten

Collegedatum: 21 oktober 2025

Voorgesteld besluit
de Gemeenteraad besluit:

1. De 'Lokale Energiestrategie Druten' (Bijlage 1) vast te stellen als beleidskader om op gemeentelijk niveau uitvoering te geven aan de energietransitie tussen 2025 en 2030.
2. Kennis te nemen van het bijbehorend 'Uitvoeringsprogramma Energietransitie Druten' (Bijlage 2).

Aanleiding
Nederland moet in 2050 klimaatneutraal zijn. Dat betekent dat we netto geen broeikasgassen uitstoten. Om daar te komen moet Nederland in 2030 al 55% minder CO_2 uitstoten. Dat is vastgelegd in het landelijke Klimaatakkoord (Ministerie van Economische Zaken, 2019)[1]. Daarnaast heeft de gemeente Druten een eigen ambitie geformuleerd om in 2040 energieneutraal te worden. Dat betekent dat de gemeente in een jaar evenveel duurzame energie opwekt als verbruikt.

Om bovenstaande ambities te behalen is veel werk nodig. Vanuit het Klimaatakkoord krijgen lokale overheden een sleutelrol in het uitvoeren van de energietransitie. De gemeenten dragen concrete verantwoordelijkheden om de energietransitie samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties vorm te geven.

De gemeente Druten neemt haar verantwoordelijkheden. Daarvoor is het belangrijk dat de gemeente inzicht heeft in waar ze nu staat en welke stappen nog genomen moeten worden. Daarom stelt de gemeente de Lokale Energiestrategie (LES) Druten op. De LES vormt het beleidskader dat op gemeentelijk niveau uitvoering geeft aan de energietransitie.

Uw college heeft in mei 2023 de startnotitie LES Druten vastgesteld. Daarna is de startnotitie aan de gemeenteraad aangeboden. De raad heeft vervolgens in november 2023 een realistische maar ambitieuze route gekozen te volgen voor de uitwerking van de LES. Deze uitwerking ligt nu voor u. De uitwerking omvat de LES Druten (Bijlage 1), het Uitvoeringsprogramma Energietransitie Druten (Bijlage 2) en een infographic die de LES Druten samenvat (Bijlage 3).

[1] Ministerie van Economische Zaken, (2019). *Klimaatakkoord*. Geraadpleegd: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/06/28/klimaatakkoord (1 oktober 2025)

Opbouw van de LES
Dat we de energietransitie de komende 25 jaar moeten volbrengen is duidelijk, maar het is nog lastig te overzien hoe dat er precies uit gaat zien. We bevinden ons namelijk in een speelveld waarin constant dingen veranderen. De ontwikkeling van duurzame technologieën gaat snel. Tegelijkertijd heeft netcongestie grote invloed op de snelheid waarmee we kunnen verduurzamen. Daarbij maken wisselingen in landelijk beleid de energietransitie ook uitdagend.

In dit speelveld zijn we op zoek naar een goede balans. Aan de ene kant willen we koers houden richting het einddoel: klimaatneutraal zijn in 2050. Aan de andere kant is het belangrijk dat we de vrijheid behouden om goed op veranderende omstandigheden in te kunnen spelen. Om die balans te bewaren, formuleren we voor de LES Druten concrete 'sporen'. Met deze sporen knippen we de veelomvattende opgave om klimaatneutraal te worden op in concrete pijlers die onze verduurzamingsaanpak beschrijven.

De 'sporen' die we gaan hanteren zijn:
1. Energiebesparing woningen en aardgasvrij Druten
2. Verduurzaming bij bedrijven en maatschappelijk vastgoed
3. Duurzame energieopwek en een gebalanceerd energiesysteem
4. Duurzame mobiliteit

Ook hebben we in de LES speciaal aandacht voor hoe de gemeente haar inwoners en partners informeert en uitnodigt tot participatie in de warmte- en energietransitie.'

We willen voor elk van deze sporen realistische stappen zetten om te verduurzamen, met oog voor het speelveld waarin de gemeente zich bevindt. Daarom hanteren we voor de LES Druten de volgende uitgangspunten:
- We formuleren voor deze sporen tussentijdse doelen
- We monitoren onze voortgang jaarlijks
- We passen leidende principes toe voor onze samenwerking en het energiesysteem

Tussentijdse doelen en monitoring
Tussentijdse doelstellingen helpen de gemeente om het tempo te bepalen waarmee we moeten verduurzamen. Zo hebben we voor elk van de vier sporen een concrete stip op de horizon voor de korte termijn.

Wat die tussentijdse doelstellingen zijn, onderbouwen we met het 'Energy Transition Model' (ETM; Energy Transition Model, z.d.)[2]. Dat is een model dat openbare data gebruikt, en voor iedereen toegankelijk is. Het wordt door veel gemeenten en provincies gebruikt om te bepalen hoe ze kunnen verduurzamen.

We willen onze aanpak meetbaar en behapbaar houden. Daarom kiezen we ervoor om tussentijdse doelstellingen te formuleren voor 2030. De 'LES Druten' omschrijft zo het verduurzamingsbeleid dat we als gemeente hanteren voor de aankomende vijf jaar (2025-2030). Om te bepalen hoe goed we op weg zijn, monitoren we ieder jaar de voortgang die we boeken. Daarover informeren we de gemeenteraad jaarlijks.

In 2030 gaat de gemeente evalueren wat er bereikt is, en waar nog meer inspanning nodig is. Er worden dan wederom tussentijdse doelstellingen geformuleerd voor de volgende vijf jaar. Dat is dus tot aan 2035. Deze doelstellingen monitoren we weer

[2] Energy Transition Model, (z.d.). *About the Energy Transition Model*. Geraadpleegd: https://energytransitionmodel.com/about (2 oktober 2025)

jaarlijks. Ook stellen we rapportages over onze voortgang op, die we delen met de gemeenteraad. Zo kunnen we stapsgewijs verder verduurzamen richting 2050.

Leidende principes
De energie- en warmtetransitie kunnen we alleen samen met onze inwoners en partners in het bedrijfsleven en de overheden uitvoeren. Dat vraagt om goede samenwerking en afstemming. Onderstaande leidende principes geven ons daarin houvast. Zo werken we naar een gedragen en toekomstbestendig energiesysteem toe.

De principes voor samenwerking zijn:
- We nodigen inwoners uit om mee te doen;
- We werken samen waar het kan;
- We moedigen lokale initiatieven aan

De principes voor het energiesysteem zijn:
- We besparen zo veel mogelijk energie
- We benutten opgewekte energie zoveel mogelijk lokaal
- We zetten in op verschillende energiebronnen
- We nemen energievoorziening mee in de ruimtelijke ordening, en andersom
- We werken integraal

Uitvoeringsprogramma Energietransitie Druten
In het Uitvoeringsprogramma Energietransitie Druten staan de concrete projecten omschreven die bij de vier sporen uit de LES Druten horen. Het uitvoeringsprogramma gaat in op de doelen, activiteiten, kostenraming, planning en evaluatiecriteria van deze projecten. Daarmee vormen deze projecten de graadmeters voor de voortgang die we boeken op de vier sporen van de LES Druten.

Met de uitvoering van deze LES Druten kunnen we 55% minder CO_2-uitstoot in 2030 bereiken. Dat blijkt uit modelleringen van het ETM. Dat komt onder meer door de vele zonneparken in onze gemeente. Die parken wekken veel duurzame energie op. Dat is een gunstige uitgangspositie.

Toch moeten we na 2030 nog een flinke inspanning leveren om onze toekomstige ambities te behalen. We moeten daarom nog meer energie gaan besparen, en meer duurzame energie opwekken. Daarvoor zou windenergie op dit moment de meest logische optie zijn. Zo kunnen we het energiesysteem in balans brengen, en de opwekte energie zoveel mogelijk lokaal benutten. Aangezien we deze extra opwek van duurzame energie pas na 2030 hoeven te realiseren, hoeven we hier nu nog geen definitieve keuze over te maken.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)
15-06-2023	Z/22/092882 Startnotitie Lokale Energiestrategie en Uitvoeringsprogramma
23-08-2023	Z/23/134106 Drie mogelijke routes voor de Lokale Energie Strategie Druten
16-11-2023	Z/23/134106 Routes voor de Lokale Energie Strategie Druten

Gewenst resultaat
Druten wil in 2050 klimaatneutraal zijn en heeft als tussendoel om in 2030 de CO_2-uitstoot met 55% procent te verminderen ten opzichte van 1990. Met de Lokale Energiestrategie stellen we concrete sporen en leidende principes vast om de juiste stappen te zetten tussen nu en 2030.

Argumenten

1.1 De 'LES Druten' geeft uitvoering aan het raadsbesluit 'Routes voor de Lokale Energie Strategie Druten'

De gemeenteraad van Druten heeft in 2023 besloten dat de LES vormgegeven moet worden vanuit een ambitieuze maar realistische route. De LES Druten is daar het resultaat van.

1.2 De 'LES Druten' vormt een samenhangend en gebalanceerd beleidskader om de energietransitie tot en met 2030 vormt te geven

De LES Druten maakt de complexe opgave om te verduurzamen behapbaar en meetbaar. Dat komt door het gebruik van vier concrete sporen, waarop tussentijdse doelstellingen geformuleerd worden. Daarbij focust de LES Druten specifiek op de voortgang die we de aankomende vijf jaar moeten maken. Zo hebben we een concrete stip op de horizon.

1.3 De 'LES Druten' is ontworpen om de energietransitie effectief uit te voeren in complexe en steeds veranderende omstandigheden

De gemeente moet de energietransitie uitvoeren onder uitdagende omstandigheden. De LES helpt om die transitie tastbaar te maken. Dat komt doordat de LES duidelijke doelstellingen omvat, waarop we jaarlijks onze voortgang monitoren. Dat doen we met behulp van concrete indicatoren. Zo kunnen we gericht bijsturen om onze ambities te behalen.

1.4 De 'LES Druten' is ontworpen om een gedragen en toekomstbestendig energiesysteem te creëren

Samenwerking met inwoners, partners in het bedrijfsleven en de (lokale) overheden ligt verankerd in de leidende principes van de LES Druten. Zo kunnen we met de belangrijkste stakeholders optrekken om een duurzaam en toekomstbestendig energiesysteem te creëren, waarvoor breed draagvlak heerst.

1.5 We kunnen de doelstelling om in 2030 55% minder CO_2 uit te stoten halen met de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma van de 'LES Druten'

In het uitvoeringsprogramma staan de precieze maatregelen omschreven die we als gemeente nemen om te verduurzamen. Doorrekeningen vanuit het ETM laten zien dat we

met deze maatregelen de gewenste CO_2-reductie voor 2030 kunnen behalen. Zo zetten we een belangrijke stap richting onze doelstellingen om energieneutraal (2040) en klimaatneutraal (2050) te worden.

Tegenargumenten en risico's

1.1 De invloed die de gemeente Druten op de energietransitie kan uitoefenen is beperkt

Om de klimaatdoelen te behalen die in het Klimaatakkoord zijn vastgelegd, is er veel nodig. Er zijn belangrijke stappen die gezet moeten worden op nationaal en internationaal niveau. En ja, daar zitten stappen tussen waarop wij als gemeente maar beperkt invloed kunnen uitoefenen. Denk hierbij aan de landelijke infrastructuur van het stroomnet, en hoe snel duurzame technologieën zich kunnen ontwikkelen.

Toch hebben we als gemeente wel degelijk invloed op enkele cruciale terreinen. De gemeente bekleedt bijvoorbeeld een sleutelrol in het aanjagen van isolatie in woningen en het stimuleren van lokale opwek van duurzame energie. De gemeente vormt immers de laag van de overheid die het dichtst bij inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties staat. Daarom heeft de gemeente een samenhangend beleidskader nodig waarmee deze kansen zo goed mogelijk benut kunnen worden. De LES Druten biedt dat.

1.2 De ontwikkelingen in de energietransitie gaan snel

Doordat het klimaat snel verandert, is er veel stimulans vanuit de overheid en het bedrijfsleven om duurzame technologieën te ontwikkelen. Met de komst van die nieuwe technologieën is het waarschijnlijk dat de maatregelen in de LES Druten op termijn bijstelling behoeven. Er is een risico dat het beleid dat we nu opstellen voor de aankomende vijf jaar al eerder achterhaald blijkt te zijn.

Toch is het belangrijk om te onderstrepen dat de LES Druten hier voldoende op uitgerust is. Dat komt door de flexibiliteit die in het beleidskader ingebouwd is. We monitoren namelijk jaarlijks de voortgang die we maken op de verschillende sporen. Dat geeft ons de gelegenheid om in te spelen op ontwikkelingen in het speelveld waar we ons als gemeente in bevinden. Zo kunnen we onze verduurzamingsstrategieën aanpassen wanneer dat nodig is.

Het zou niet gepast zijn om die toekomstige technologische ontwikkelen af te wachten, en nu nog geen beleidskader vast te stellen. Daarvoor is de verduurzamingsopgave te groot. We moeten nu actie nemen en concrete maatregelen ten uitvoer brengen. De LES Druten biedt hiervoor een werkbaar beleidskader.

Financiële gevolgen

De bekostiging van de projecten die in het uitvoeringsprogramma zijn opgenomen komt voornamelijk uit landelijke subsidies. Voor een klein gedeelte zullen ook gemeentelijke programmagelden voor duurzaamheid ingezet worden.

Voor 2026 zijn de volgende financiële middelen beschikbaar:
€ 630.798 uit de landelijke CDOKE-gelden
€ 40.460 uit de gemeentelijke programmagelden duurzaamheid

Tussen 2027 en 2030 zal het Rijk naar verwachting jaarlijks ongeveer €600.000 bijdragen aan de gemeente Druten vanuit de landelijke CDOKE-gelden. Bovendien zijn er nog aanvullende subsidies beschikbaar, zoals de SPUK-gelden. Die kunnen ingezet worden om energiearmoede te bestrijden, en isolatiemaatregelen te stimuleren.

Met bovenstaande middelen verwachten we dat de uitvoering van de LES Druten tot en met 2030 financieel haalbaar moet zijn.

Communicatie
De LES Druten wordt openbaar beschikbaar nadat deze door de gemeenteraad is vastgesteld. We zullen dat per e-mail delen aan onze samenwerkingspartners en de inwoners die betrokken zijn bij de participatieactiviteiten voor de LES Druten.

Inwonersparticipatie
Inwoners van de gemeente Druten hebben op meerdere manieren bijgedragen aan de totstandkoming van de LES Druten. Deze manieren zijn:

- Deelname aan de transitietafel (25 september 2023)
  Tijdens deze bijeenkomst konden inwoners met stakeholders en vertegenwoordigers in gesprek gaan over de invulling van de LES Druten.
- Deelname aan Swipocratie (eind 2023)
  Dit participatiemiddel betrof een laagdrempelige digitale enquête, die inwoners via hun telefoon konden invullen. De enquête werd door 330 inwoners ingevuld.

Uitvoering of Vervolgstappen
Nadat de LES is vastgesteld, volgt tussen 2025 en 2030 een jaarlijkse monitoring van de voortgang op onze doelstellingen. Waar nodig wordt de aanpak voor de verschillende sporen bijgesteld. De gemeenteraad ontvangt hier jaarlijks een rapportage van.

In 2030 analyseren we opnieuw waar we staan, en presenteren we een nieuwe strategie voor de periode tot aan 2035 aan de gemeenteraad.

Geheimhouding:
Niet van toepassing